

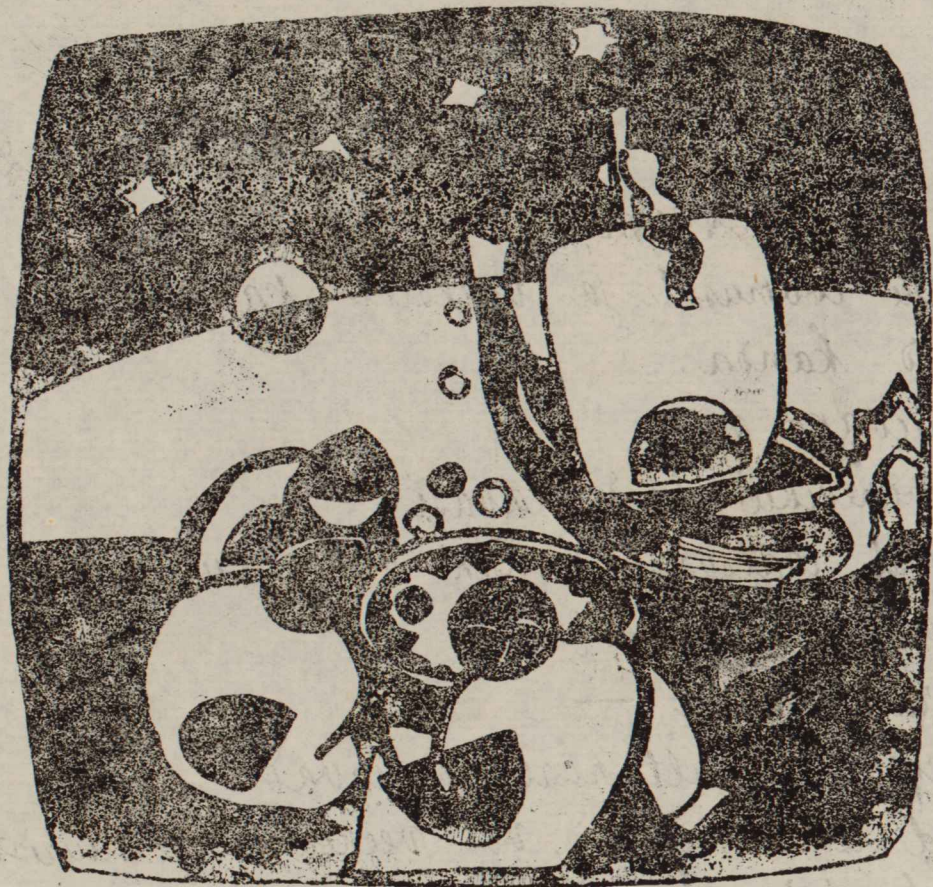
AJALANE

N:o 1

3 aastakäik

Detsember
1923

K. Marten.

Õnna lugejalle.

Tuleme kaugustest ja sinna kord kaome...
Udusest kereme: varjud, hinged ent udusesse yhel ilusal
päeval upem.
Ira küsi tahelt ta rännaku põhjuste järele.
Täna lasub meie hingus yksteise pääl - ja siis oleme jälle
endis. endaga.
Imelik on ju elu, kui suur jaama koonne - igavene süüd
ja seerm kõikjal.
Täna on meie -
Ytleme, ulatame sin igavesen unelmin yksteisele ilusama,
happama.
Elu on iseenesest kiuslik ja häa on heita jo hetkeks
sellest rääklevast argipäevast, "tarkusist".
Laulda ja rahuneda.
Looming aaimaldab selle. Väimlone looming sarnastab
meid kevadega muudab päikeseko hinge - igavesen ymber-
uoolamisen.

Nukrus.

Lüü halju rõõmusid ja varesid kannatusi
on olnud kanda.

Kes suidaks anda

mõne mineviku tunni tagasi

Ja värsid igatsusist valland mõttes kurvad

Näen taeva sinifoonil

nii nukraid jooni —

on pudenemas lepalt närbunud urvad . .

Kas oled unustanud need, või veendumused suurist elamusist?

Või ilutsusist karmid keeldumused.

"Pähevalamise" asemel hiritan . . .

Hiritassin, kui mulle keegi ütles, et meie seminaari õp-
nurkond mängib tähtsusega osa üldises noorsoo käi-
rnmises. / muidugi lähen välja ainult selle raamis, mis
hulub eriti noorte organisatsioonide iseseisvasse loomingu-
tarkust.

Sün on vaid "tahab midagi iseenesest olla", taandamine,
moehaigust põdev . . .

Lüüakse ja ehitatakse igal kuul põhikirje, organisatsi-
oone ja "poolteie" liikmeid peetakse üldkoosolekuid.

Argand õppuryhingu ei idealiseerita nii palju kui tehakse
täna . . .

Ei haita mädamune

Tääl muutakse sõnjanoliselt, s. h. g. Käiaase rinnas
säre tul hinges ja tullakse ja arutatakse kui keegi
leidnud - varastand kusagilt aju sojust uut õtsi-
taksi teid ja tasakinda mis viiks välja käesolevast
kümnikust. "kohava" vihi meitsemisest "shetaksi" kaasa-
mõjuda rove ja paroma inimkonna arensamisest,

kujotatakse uut, helisvat-harmonilist inimest.
Ja kes ütles, et Partu j.t. agaramas organisatsioonis
pole andnud rea andekamaid ja teguvoimsaid noo-
ri, ja kes ei ole kajariikaid samme astunud poliiti-
lise esteetiline j.m. „meelte“ ja maitse arendamise suhtes.
Jälgi on vaotatud. Meil seminaaris on lüüf killustatud
noorte vaimline pale, nii et kogu votta midagi ei suu-
deta. On lüüf palju ideedega kroonit tühje päid. —
Päikool loojiliselt peaks arendama ja võimaldama
vast ^{teaduse} teadmise igas suvesti ent mina ei mõista seleta
seda loidust ja lähenevat surmapunkti.
Päikotakse kooli „noortest kirjanikest“ ja mina just
nende üle kahtlen, kas yheski on kaaluvat, niusujust
uuisviija mida teistele maitsemiseks võiks pakkuda.
A. väga palju õppi haritud inimese tulitarviliku ilme
omamiseks maitse arendamise kui poliitilise meelsuse alal.
Rinnalapselikust hää ja hinnalise paberimäärimisest
peab yle saama. See on veel kergelt öeld seni
ilmund ilukirjanduslike aegkirja suhtes.
A. on ymber hinnata ja sõjarustas haarata, et välja
peksu. Endast musta, moe kaiguse ida.
Kutsekoolis vast õitsekuid pedagoogiliseid-teaduslised
aegkirjad, kuid soovitan süski, et sõjahyyde kuu-
litaksid erksamaid ja „karvaseid“ hinged, suremise
ja loiduse punktile.
Arguta urvele päikeselle vaja, et harmooniliselt
ajaga yhes astu.

K.V.

„Lõpul.“

Krahu von Lomerin oli praegu riietamise lõpetanud.
Ja heitis uimase pilgu suure seinapeeglisse, mis ühe
ühtlanistoa seintest ena alla võttis, ja naeratas.

Ta oli, ehk küll juba täiesti hall, süski veel ilus mees: kõrgekasvuline, sake, täis elegantsust, tal oli kõhn nägu. meeldivate vurrudega, millelel kahtlane värv, mis aga süski veel blondidena võisid püsida. Ta välimus oli täis suursugust ülalpidamist, lihidalt, tas oli mingi "chic", mis kahte inimest teineteisest enam eraldab, kui miljoniline varandus.

Ta naeratas: „Loomerit elab veel!” ja sammus oma salongi.

Laulul, kus igal ajal oma koht, nagu icka härrade töölaudadel, kes künaagi ei tõsta, lamased vast kinnine kirja, kolme isevärvilise ajalehe korval. Ainna käetõmbega laotas ta kirjad, kui mängur, kes kaarte väljaviskes hviab, ja vaatles, nagu alati, enne avamist nende pealkirju.

See oli alati talle üsra ilimeelikumaist ootuste, järelduste ja salajaste rahutuste hetkeid. Mis toovad temale need kinnised paberid? Rahuldust, õnne või kurbust? Ta seuras neid rutulise pilguga, tundes ära mõned pealkirjad, püüdis arvata, mis ta neilt oodata teadis. Pün olid kirjad sõprult, seal üsra-kõikseilt ja eemamal-kirjad taismatuilt. Pundmatud erutasid teda alati natukene. Mis tahavad nad? Millise käsi on küll need ilimeelikud jooned, täis mõtlushi, lubamusi, ahvarõusi, kirjutanud?

Sel päeval jäi ta pilk kauaks ühele kirjale, mis üsna lihtne, mitte millegagi enda sisust midagi aimata ei lasknud. Süski vaatles ta teda rahutusega, tuntava värinaga enda südames. Ta mõtles: „Kellelt võiko ta küll tulla? Kindlasti tunnen ma käekirje, süski ei suuda ma endale meele-tuletada...”

Ta haaras ta õrnalt kahe näpu vahel ja tõstis ta silmade kõrgusele. Ta püüdis läbi ümbrise midagi

ta sisust teada saada. See ei õnnestanud aga tal.
Ja katsus, ehk tabab mingi tuntud aroomi, siis aga
võttis ühe väikese lumbi, mis tal alati käepärast, et
kõrge pisimaidki üksikacju käekirjast uurida. Ja
muutus päris närviliseks. Kellelt tuli see kiri? Ma
tunnen ju käekirja, tunnen päris hästi. Ma pean sa-
geli ta kirju lugenud olema, see peab aga ammu, õige
ammu olnud olema. Veel kord, kuradile, kellelt võres
ta küll olla? Ah, kindlasti ühelt, kes palub mingit
toetust." Ja avas ümbrõka ja luges: „Minu armas
sõber, Teie olete vististi mu unustanud, sest on ju-
ba kakskümmendvõis aastat mööda, kui viimati nä-
gime teineteist. Ma olen noor. Nüüd olen vana. Kui
ma teile „elähästi“ ütlesin, pidin ma Pariisi jätma, et
oma abikaasale, oma vanale abikaasale, keda teie, härra
Lasarett'ies' kutsusite, provintsi järgneda. Kas teie
mäletate veel? Ja on nüüd juba viie aasta eest
surnud, ja ma tulen uuesti Pariisi tagasi, et mu tü-
tart mehele panna. Mul on üks tütar, ilus tüdruk
kahesateistkümnemis aastais. Olen Teilt abi lootanud
teie seltskonda viimisel, kuid olete vististi sel-
lele tähtsusele asjale vähe tähelepanu kinnitanud.
Teie olete nagu mulle räägitud, ikka veel ilus
Lomerin. Ja, kui Teie veel natukenegi väikest Lise'i,
keda Teie Lison'ies kutsusite mälestate, siis õhtustate
täna vana baroness de Vanle'iga, Teie alalise truue
sõbrannaga, kes Teile liigstatuina, kuid süski sü-
damest rahulolles kae ütatab, mida Teie surate,
nüüd aga enam ei suudle, kui kunagi varem,
mu armas Jaquélet.

Lise de Vanee"

Lomerini süda jäi äkki seisu. Ja jäi oma too-
bile istuma, kiri polvil, tarrutanud pilgul, haava-
tuna sügavast meeliligutusest, mistalle pisarad

Silmi tõi!

Kui ta ühtegi naist oma elus oli armastanud, mis oli see seal seda olnud, väike Lise, Lise de Vance, keda ta, tema tühkhallide juuste ja imeliste kahvatu hallide silmade pärast, "Puhallileksiks" oli hüüdnud. Ah, kui võluvalt armas, veellev olekus oli ta olnud, õrn baroness, jooksjakaige, halvatujulise baroni abikaasa, kelle see provintsi vedas ja luksusatuna vangis hoius, Armukadedusest! Armukadedusest ilusa Lomeroni vastu ja ta oli teda armastanud, ja oli teda uuesti armastama hakkanud, nii uskus ta! Tema oli teda alati usaldavalt Jaquilet'iks hüüdnud, seda sõna nii isearaliselt ja võluvalt väljaraakinud.

Puhat kahvatanud, mälestust tulid korraka vask- selt ja kaugelt, ja tegid ta kurvaks. Ühel õhtul oli tema ühelt pallilt tema juurde tulnud, ja nad olid veel sõidu Bois'l ettevõtnud, tema dekolteerit balli kuus, ja ta oma koduses ülikonnas. Oli kevad ja ilm oli make. Tema ihulõhn imbus pööka ja uimas- tavalt läbi pehme õhtuõhu. Milline taevalik õhtu!

Kui nad järvele jõudsid, millele õrnade oksede vaheli kuivalgust langus, hakkas tema nutma. Tatumene imestanult küsis ta põhjuse järgi. Tema vastas: "Ma ei tea... kuu ja ves. ligutavad mind nii... alati kui näen ilusaid asju, on mu südamele va- lus, ja ma nutan."

Ta naeratas, ise ligutatuna, leedes naeris selle vas- se, armga, väikese naise meeleligutuse, ki- kõiki- dest tunnetest haaratuna mürdüks, rumal ja ma- gus ühtlasi. Ja ta oli tema, kergiselt sosistades, enda südame pajale suruhüüd, "Ta oleo imeline, armas väike Lise!"

Milline võluv, õrn, lühikene armastus oli see olnud. Kui ruttu pidi ta lõppema, juba keset kuumust.

kui kangejalgne baron oma naine provintsi mattis ja
teha enam kellegile ei näidanud.

Lomerin oli ta armustanud... juba paari nädala pärast.
Pest üks naine ajab teist Pariisis taga. Kuid süs-
ki oli ta omas südames temale väikese kabele ehitanud,
sest armustanud, armustanud oli ta teda üksi. Teda
tundis ta nüüdki veel selgesti.

Ta tõusis üles ja ütles üsna kõvasti: „teadagi, söm-
ma õhtust tema juures!“ ja instinktiivselt sammus
ta jällegi peegli ette ja vaatas end peast jalgeni.
Ta mõtles: „Ma arvan, peab tema olema, kindlasti
rohkem kui mina. Ja ta oli enda südames rõõmus,
ennast ikka veel ilusana, värskena temale näidata
võima, teda imestama panna, teda lüüglada võima,
et tema veelgi seda kange, ilusat, ilusat aega
kahtseb!“

Ta luges teised kirjad läbi, ükski neist polnud tõrke.
Terve päev mõtles ta selle jälleägemise peale. Mis-
sugune ta küll on? Kui imelik, kakskümne viie aas-
ta pärast jälle teineteise vastus seista! Kas teda
üldse enam ara tunneb?

Ta tegi hoolikalt ja eidevalt, kui mõni naine oma
toiletti, pani valge vesti selga, sest ta teadis, et
see teda hästi riietas, lasi juukse kammija tulla ja
amal juukseid, neid hästi hooldatud juukseid,
lokkida. Ta läks punkti pealt välja, et näida-
ta, kui väga ta tema kutses hõndab.

Esimene, mis ta muelt sisse seatus, ilusas salongis
märkas, oli ta portree, üksovana kahvatunud päeva-
pilt ta suurimate triumfide päevilt. See rippus
ühes eedivas vanas siidraamis seinal.

Ta võttis istet ja ootas. Üks üks tema selja taga
avanes, ta tõusis ruttu ja märkas kui ta end üm-
ber pööras, üht vana valgejuukselist daami, kes

talle oma mõlemad käed vastu siruta

Ta haaras need ja suudles mõlemad käed. Sus tõsis-
ta pea ja vaotles oma sõprainat. Jaa, see oli vana
daam, üks tundmatu vana daam, kes naeratas, ehk küll
ta suu ümber nagu nutta värises.

Ta sosistas taltmataalt: „Olete see Teie, Lise?“ Tema
vastas: „Jaa, mina olen see, mina olen see. Teie ei tun-
nud mind ära, eks ole? Vaev... lõpmatu vaev on
mu elu hävitanud... Sun olen ma nüüd, vaadake
mind, ehk parem, ärge vaadake mitte... Aga teie ole-
te ilusaks jäänud, ilusaks ja nooreks. Kui ma Teid
kõigemate rüütlaste olexsin kohtanud, olexsin ma
kõrge hüüanud: „Jaqueline!“ Kuid nüüd istume, meie
tahame lobiseeda ja siis kutsun ma oma tütre, oma
suure tütre! Teie saate imestama, kuid sarnaneb ta
mulle... ehk äigemini, kuid sarnanen mina tema-
le, ei, ka see pole veel äge. Teie saate imestama,
kuid ta sarnane on, kui mina varemalt! Ma tah-
sin arnult, et meie algul natukene üksi olexsime.
Ma kartsin esimesel silmapilgul nii väga äritust.
Tüü on see aga mööda, on mööda. Istume, mu
sõber.“

Ta istus tema kõrval ja võttis tema käe, kuid ta
ei märganud midagi ühes. Ta ei tunnud sugugi-
da daami. Talle tundus nagu poleks ta kunagi
teada näinud. Kuid tahtis ta siit majast? Millest
pidi ta pöörduma? Inimesest? Mis on siis ühist veel
neinõrva vahel? Ta ei mäletanud enam midagi, kui
ta lesse vaiksuse vanaemaaliku narku vaatas.
Ta ei mäletanud enam ühegi neia võlvast, ta-
nast, magusast, ligutavast asjust, mis tõrnis ta
sõbratime tütre päta selle terve peale mõttes vaiksuse.
Lise'i, oma tühaklikkuse peale. Mis oli temast sa-
nud? Armastatut? Kes kõigest ümberistest põisit

blondjuukseline ja hallide silmadega, ja kes ni võlvall
"Jaqueli" ütles?

Tas jäi vaes liikumatult teineteise kõrval istuma,
segastena, kokmetanult, äkki nagu mingist halvast tar-
dest haaratuna.

Ja et nad sinult katkendlisi, pikki, baraaolseid jutte
ajasis, siis tõusis tema ja vajutas kellanupule.

"Ma kutsun Rene'e," ütles tema.

"Sis kuuldi ust avanemat, üht kuube kahisevat, ja roost
häält hüüvat: "Sis olen ma, ema."

Lomere seisis tarretanult kui mingi ilmutuse ees. Ta
kõdelõas: "Tere, ma, austet' preili."

"Sis pööras ta ema poole: "Jaa, see olete tõesti Tere!"

Tema oli see tõesti, Lise endest, kadunud ja jälle leitud
Lise! See oli tema, keda talt kahekümneviie aasta eest
ära kisti. Jaa, ta oli veel noorem, veel värskem,
lapsikum. Üks pöörane soov haaras ta, avada
käsivarred, teda jällegi enda nojale tõmmata ja
kõrva osistada: "Tere, Lison!"

Üks teinist teatas: "Laud on kaetud."

Mõnda söögilõppu... Mis süüdis ernestamise ajal?
Mida nägiti? Mis vastas ta? Ta oli ühte imelisesse
unistusse langenud, mis lähidane hulluella. Ta vaatas
mõlemid naist ja üks masendav harge ja raske idee
püüas teda: "Kumb oli õige?"

Ema naeratas ja küsis tihti: "Kas Tere mäletate veel?"

Ja noore tütarlapse selgeis silmis leidis ta oma
unistuseid jälle. Kahekümneendal korda avas ta juba
oma suu, et talle ütelda: "Kas veel - Lison?" Ta
unustas täitsa vana, valgejuukselise drama, ligutatud
pilguga. Süski kaotas ta mõnel momendil oma kindluse.

Ta märkas, et tänane polnud süski see endest. Sel teisel,
kaugelt oli midagi hõälis, pilgus, kogu ta olemuses, mida
ta äga müüd ei leidnud. Ja ta tegi suuri pingutusi, et unesti

endale ettekujutada oma sõbrannat, et leida seda, mis temalt kadunud, ja mida ülestõusnud polnud.

Naeratades tähendas baroness: „Päe olete mõndagi enda tulest kaotanud.“

Ta sosistas: „On veel palju muid asju, mida ma kaotanud.“

Oma südames tundis ta aga, nagu oleks mõnigi loom ärganud ja teda purema hakanud — nii loomas ta vana armastus jälle uuel ja väimsalt, temas.

Tütarlaps lobises, ja emale sarnasel hääle kolal ja sõnul, neid sarnastena nähes, motete ja tunnete ühesugusel väljendusel, mida saadakse neilt, kelledega kaua ja üksi üheselatus, tundis ta kuis lähistus peast jalga deni, surmavalt puuroo ja jälle ärganud kirg.

Ta lahkus vana ja sammus mööda bulvaari. Kuid lapse pilt järgnes talle, ei jätanud teda, juurdudes sügavalle ta südames, palavikuna imbudes verre. Emal mõlemist naisest, nägi ta arvult ühte, noort endsest, ja ta armastas teda, nii kuis ta varemalt teda armastanud. Veel suurema tulega armastas ta, kahekümne viie aastase vake järel.

Ta läks koju, et selle veidra, piinava läbi elamise üle mõelda, ja otsustada, mis ta tegema peaks.

Kui ta nii, küünal käes keegli ette astus, kust ta minnes nii rahuldavalt end ei vaadeldanud, nägi ta seal vana meest, halljuukselist, ja äkki tundis ta, mis olnud ta varem, väikese Lise'i päivil. Ta nägi end jälle, armastusväärsena, noorena, nagu ta olnud siis, kuis teda armastati! Ta astus küünalaga peeglile ligemale ja vaatles end hesti, nagu isemalast asja lunki abil vaadeldakse, juhmilt kortsi, mis laastajaid, mida ta varem veel polnud märganud. Ta sisis masendatuna vastu enda peegelpildile kurvale peegli ja sosistas: „Lopul, Lomerda!“

Guy de Maupassant.

Kogust: „Ausgevällte Norölen“

Pubens - igavese ilu looja

Armed on kogutud töidest:

Emile Verhaeren Pubens - Übersetzung von

Nyemab Hecp! Nyens Troinagfi: Helan Iwera: ... tipicmum.

Pubensi maaltööd - see on võidurikas puha kas-
 terois, rõõm ning päikesepaiste säravatelt vorm. H va.
 ta naeratavad, mis elu - ning tegutsemistungi äratavad.

Tema töö on tervikuna kujutatud elu ise: rööm, mis seal avaldub, pole monotonne, ta haarab enese võrku ka kõik valu, — segab temasse kõik pisarad ning karjatused, tema rööm muutub maiseks hingeks.

Rubensile arvatakse sageaasti süües, et ta vabandus, vulgaarsuseni, ning kõlbatuseni jõudnud. See süüdistus on põhjendamata. Tema poolt kujutatav ilu on küll lihtne ja loomulik, kuid mitte vulgaarne, — ehk müüdi polekski ilu.

Ilu ja tõde on ühe kunstnik muudab inetuks, millele loodus ilu pole arand, — ilusaks. Ka kõlbmata pole see ilu sest Rubens ise seisid oma elus kõlbliselt kõrgel. —

Peter-Paul Rubens sündis 1577 a. Dürenis. Üheteistkümne aastase poisikesena kaotas ta isa. Lesk ema püüab võimalikult oma laste koolitamise peale rõhku panna. Peter-Paul on juba saksa keele ja ladina keele munkade abil omandanud, ning peagi õpib ta ka prantsuse- ja ingliskeele ära ja jõuab retoorikari. Vähe aega kasutab ta Tobias Stimmeri piiblipiltide kopeerimiseks. Ema soov on, et ta tulevikus isa eeskujul juristi kutse valiks; nooruse tõtta määratakse ta Antwerpeni endise valitseja lesele pagiks. Oma hea hariduse ja tagasihoidliku, lahke olemise tõtta leiab Rubens kõrgemas seltskonnas suurt poolehoidu ja kiitust. Kuid Peter-Paul, kes lapsepõlvest saadik mure ja puudusega tuttav hakkab peagi oma kindlat iseloomu avaldama. Vastikus on temale õuekondsete meelitused ja nende laisk pillar elu. Ta unistab võitluse teel saavutatud vabast elust, — elust täis tööd ja enesetalgamist. Ta avaldab emale ja sugulastele oma soovi õppida maalikunsti; ning saab nende nõusoleku, kusjuures ta esialgu prof. Tobias Verhaegti, hiljem Adriaan van Noordti ning lõpuks Otto Vaeniuse juures õpib. Vähe aega avaldas noore Rubensi

peale kõige suuremat mõju; tema äratusel arekas õpilases
soov Haalisse reisisid, et seal uuest kuulsast italli-
kast ammutada. Kindla iseloomuga Rubens omandas
õpetajatelt maalimistehnika ning lisas sellele oma algu-
pärasuse. Haalras valis ta need elemendid, mis tema janu
ilu ja elu järele rahuldada suutsid —

Venedig'is tutvuneb Rubens Mantua vürsti Gon-
zaga'ga, kes oma lähedusse kunstnike kogus Ru-
bensi kopeerimise Haalra meistrite tööst nähes, teeb
ta temale ettepaneku Mantuasse tulla, mille Rubens
vasta võtab. Gonzaga hindab Rubensi ainult kui
head kopeerijat ning annab temale ka selleko-
haseid ülesandeid. Rubens kopeerib koolega suurte
meistrite töid, ega tšidine seal kallal. Kõltskonnas
on Rubens alati tooniandjaks, ta on hea psühholoog
ja tunneb oma ümbrust ning võidab peagi kõikide
täieliku usalduse. Gonzaga, kes Hispaania poolt pea-
letungimist kardab, otsustab 1603. a. Philipp III, ning te-
ma ministri de Lermale teiste kingituste seas terwet
kogu Itaalia kunstitöid saata. Et teada saada, mis-
sugust mõju kingitus avaldab, valib ta Rubensi kui
hea psühholoogi saadikuks, kes aga enne veel tema esi-
taja Iberti juurde kirja võima peab, milles vürst vii-
masele ülesandeks teeb Rubensi, kui andeka portretisti
võimisi sellers ära kasutada, et temale Hispaania
„väljavalitute“ portreesid muretseda. Hispaanias leiab
Rubens, et võim pille rikunud, ning neid paran-
dama peab. Iberti ettepaneku Hispaania kunstnike
tarvitada lükkab ta tagasi, tooõ oma vastatusel
võttes, mille kordasaatmine temale hästi õnnestab.
Sellepeale vaatamata, et Iberti kingituste üleand-
mise silmapilgul Rubensi kuningale ei tutvustanud,
laseb viimane Rubensi töö üle imestades ning palub
teada piltide tarvis kohad valida. Peale selle asub

Rubens oma teise ülesanne täitnisele: hakkab daami-
sid vaatlema ja ilusamaid välja valima, et oma
kasutajale nende portreesid anda, kuid see töö ei rahul-
da teda. Parema meelega võib ta lossis, kus His-
paania kunstnikud muumide kaunistamise alal tööta-
vad. Rubens maalib de Lermale evangeliumi si-
sulisi pilte ning ühe ratsaniku pildi. Siin ei
töota ta enam kui koopertija, vaid kui iseseisev
vabakunstnik, millest imestusega Gonzaga'le kirja-
katab. Peal üllatab teda keegi teine Gonzaga
kiri Itaaliast käes, Prantsuse maale sõita, et
Heinrich II. suukõnna ilusamatest daamidest portreesid
maalida. Nüüd ei varja Rubens enam oma vas-
tikust sarnaste ülesannete täitmise vastu, protesteerib
kui teine kunstnik oma kõrge vägistamise vastu
ja vastab vürstile, et see tema vaate järel alan-
dav ning autu võte oleks.

Mõned biograafid tõendavad, et siin „salajase“
piltekooga tegemist on, mille tööde vaatlusel vürst
kümäluses mõnitsenud. See arvamine näib tõenäo-
lik olevat, sest Rubens, kes, nagu ta teie näitavad,
kunstnikule omase andumusega niipalju ilu ideaal-
setes kehavormides, lõikab loomulikus olekus kuju-
tandis, seisib inimese kõrgusel, kelle kohta ütelus
marssal: „Piltide on kõik pühad!“

Võib olla, tundub temale Gonzaga vaade töö-
de peale pühaduse rivitusest. Ja nägi kuidas ilu,
milles tema nii suurt loonud, jalge alla tallati.

Rubensi eitavad vastused arvesse võttes, ei
esine Martua vürst enam siial kunstnikku ees-
sarnase ettepanekuga; nähtavasti avaldab Rubens ta
peale kahestavat mõju, kuid nende vahetõde muut-
ub ja 5. aasta pärast, kui Rubens oma surona puhul
Antwerpeni sõidab, jääb ta täiesti sinna, sest et Gonzaga

Anna Pa saadetud kirja peale minget vastust ei
anna. Pa nimetatakse Madalmaade vürsti Alberti
poolt õue-maalikunstnikuks ning vabastatakse
maksudest. Kuid mis kõige enam Rubensi, seda
tüübilist flamandlast kõrumaa külge köidab, on
tema abielu Isabella Brandiga.

Piin algab Rubensil tegevusriikas ajajärk: ta
töötab väsimatalt suure arvu õpilastega. Põsi juures
laseb ta enesele Plutarch'i, Seneca't, või Platonit lüüa
lugeda. Tema sõbrad on kõige pealt haritud hu-
monistid, kunstnikud ja diplomaadid. Pa pole mit-
te ükski maalikunstnik, vaid ka arheoloog, filosoof
ning diplomaat, kes teiste riikide vahel võrumeisi
ära kaiaab, mis Madalmaade peale hävitavalt mõjusid.

20. aastalise abielu järele sureb ta abi-
kaasa Isabella mille puhul Rubens ühes kirjas
täheleb: "Kaotasin kaunima seltsilise... Põimal pol-
nud ühtki puudust, mis teiste juures, tema soovist
harilik on. Põmale polnud omased ei halb meik-
olu ega muud naiselikud pahed, ainult headus...
ainult tundelikkus..." 53. eluaastal astub Ru-
bens teist korda abielu, nimelt Helene Fourment'i
iga, kelles ta näeb oma endise armastuse kehas-
tust noorendatud kujul. —

Nõed kaks naist ja ta lapsid esine-
vad igal pool tema töödes. Nõisse olevus-
terse, keha ta alalõpmata vaadeldud ja imet-
lenud, paneb ta terve evanageeliumi, ajaloo ning
mütoloogiat. Kui hülgavad kõrgemad "olevused"
valitsevad näo tema lõusanditel, mida suure
arvu tõttu väimata üksikult kirjeldada.

Piin tehakse Rubensile etteheiteid, et tema
tüübid lüü ühtlased ja töödes sagivadasti kordu-
vad. Eugen Delacroix täheleb, et selles just Rubensi

kunstniku individuaalsus seisvat. Mudelikis enese perekonnaliikmeid valides ning seega oma rahva perekondlist intümsust kujutades, on ta vastandiks kõiglistele itaallastele. —

1640. a. suri Rubens, hulka töid maha jättes, mis kõik kõnelevad oma meistri suurusest ja hingelisest puhtusest. Teadatus, mis tema tööde juures silma puutub, on värv ja varjude huvitav vaheldus. Fromant'ea tähendab, et Rubensi värvid rikkis mulje peale vaatamata, arvu poolest vähesed ning koossisu poolest lihtsad, kuid üldiselt ükssteisest läbipõimides harmoonia sünnitavad. Kompositsioon on huvitav ning valgus nii ära jaotatud, et ta enamasti läbi terve töö voolab, nagu mänguristal üksikud klavrid rüvates, särab valgus päikesepaistena Rubensi tööst. Nii liheb ristiks töö "Risti pealt maha võtmine" valgus üle piltsi, ülvalt risti otsast algades üle Kristuse keha, ning lõppeb all naisterahvaste peade ja käte kohal.

Tärgast valguse jaotust näeb ka tööde juures: "Risti ülesseadmine", "Pühad Madonna ümber", "Pögenemine Egiptusest", "Neptun ja Amfitrita", ning "Lõvi jaht". —

Ainult 40. a. töötas Rubens ja ometi tundub kui poleks see mitte üheainsa inimese töö, vaid terve kooli oma. Tema õpilased, kes temaga ühel ajal töötasid olid van Dyck, Jordaens, Grayer, ja mõned teised. Nad kõik olid kuulsad kunstnikud, kelle tööd püsima jäevad, ning neile kõigile oli Rubens teeguhiks. Nad on elu tema seisukohalt vaadeldud, tema pilk elab nende töös, Rubensi käsi loob nende kättes ja mõtetes.

Rubensil, — keda vali avalik kunstikool kõrvale heidab, et ainult Raffaeli ülistada,

on ameti niisama sügav ja kester mõju olnud ;
kui Raffaelil inimese kultuuri peale.

23. IV. 23.

A. Põomingas

Peatamine.

Aegkiri on väärin puhtmajanduslikul põh-
jusel pluss selle loidusega mida toimkond sü-
gisel tühja laava äärde asudes kaastõppuris
ei oodanud.

Järgmisel nr-is ilmub korrektureilt 79.
märkus keeleliseks ühtluseks.

Kirjavastused.

-m. Et aegkiri alles det. kuus ilmub, pidi
Teie tervitetao arvustus välja jääma.

Teistele kaastõttajatele: teg on jätta senti-
mentaalne kuõrutamine, rääksem uut Soimest.

Toimkond: M. Nõmme, A. Neudorf, J. Lee-
meti ja K. Hansen.

Väljaandja: Rakvere Õpetajate Seminaari
Koristus Ring.

Toimkonna juhataja ja vastitav toimetaja: K. Vete.

20. IV. 1923.

Pisu:

Illustratsioon. L. Lätt	1 lha
Põna lugejalle	1 "
Nukrus - L	2
"Pähevalamise" asemel kirvitan K. V.	2 "
"Lõpul" M. P.	" "
"Illustratsioon. L. Lätt	" "
Rubens-igavise ilu looja	7 "
Peatamine	7 "
Keryavastusei	7 "

